

Granskning av årsredovisning 2016

Melleruds kommun

Lars Dahlin
Certifierad kommunal revisor
Daniel Brandt
Remmi Gimborn

Mars 2017

Innehållsförteckning

2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Revisionsfråga och metod	2
2.3.	Revisionskriterier	3
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	4
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten	4
3.1.1.2.	Investeringsredovisning.....	5
3.1.1.3.	Driftredovisning	5
3.1.2.	Balanskrav	6
3.1.3.	God ekonomisk hushållning	6
3.1.3.1.	Finansiella mål	6
3.1.3.2.	Mål för verksamheten	7
3.1.4.	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag.....	7
3.2.	Rättvisande räkenskaper	8
3.2.1.	Resultaträkning	8
3.2.2.	Balansräkning.....	8
3.2.3.	Kassaflödesanalys.....	9
3.2.4.	Sammanställd redovisning	9
3.2.5.	Tilläggsupplysningar	9

1. *Sammanfattning*

Vi bedömer att årsredovisningen huvudsakligen redogör för **utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen**.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b).

Förvaltningsberättelsen innehåller en uppföljning av de verksamhets- och finansiella mål som fullmäktige har angivit i 2016 års budget.

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som mycket god. Vår bedömning baserar sig på samtliga mål har nåtts.

Vår samlade bedömning är måluppfyllelsen för kommunfullmäktiges verksamhetsmål är svag. Anledningen till vår bedömning är att utfallet på nyckeltalen är 52 %. Kommunstyrelsen bör säkerställa att en samlad bedömning av verksamhetsmålen genomförs. I övrigt hänvisar vi till genomförd revisionsrapport av målstyrningen.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på **rättvisande räkenskaper** och är upprättad enligt god redovisningssed, med undantag för nedanstående kommentarer.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Kommunen har infört komponentavskrivning på investeringar som skett från och med 2014. Kommunen har inte infört komponentavskrivning avseende anläggningstillgångar anskaffade före 2014 och saknar införandeplan. Detta betyder att det finns osäkerhet i redovisningen av materiella anläggningstillgångar och avskrivningar.

Vår bedömning är att kommunens övergång till komponentavskrivning inte strider mot RKR:s normgivning eftersom den medger ett succesivt införande men att brist på införandeplan bedöms som otillfredsställande.

Vi har noterat vid vår granskning att det i vissa fall periodiserats riktade statsbidrag från Migrationsverket, vilket enligt vår bedömning inte är förenligt med god redovisningssed. Det finns därmed osäkerhet avseende värderingen av de i balansräkningen upptagna skulderna.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige. Granskningen baseras på nämndernas rapportering till fullmäktige såsom den presenteras i årsredovisningen

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2017-03-01. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2017-03-08 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2017-03-22.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef.

2.3. Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen som enligt 8 kap 18 § KL ska godkännas av kommunfullmäktige.

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen
- Kommunal redovisningslag
- Rekommendationer från rådet för kommunal redovisning
- Fullmäktiges beslut om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur ekonomin utvecklas de närmaste åren.

Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsåtagande och pensionsmedelsförvaltning. Under avsnittet "Ekonomisk översikt och analys" beskrivs och redovisas finansiella nyckeltal som ger uttryck för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt kommunala redovisningslagen 4:5 skall förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. I förvaltningsberättelsen återfinns en utvärdering som tar sin utgångspunkt i den så kallade RK-modellen. Modellen utgår från resultat, kapacitet, risk och kontroll.

Händelser av väsentlig betydelse

I förvaltningsberättelsen redovisas på ett tydligt sätt väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Förväntad utveckling

Av årsredovisningen framgår i den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Något som vi noterar är att kommunen på ett tydligt sätt redovisar hur skatteunderlaget kommer att utvecklas i framtiden.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas enligt KRL 4:1 a, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av tabeller och verbal information. Avsnittet har även utvecklats och omfattar rehabilitering, personalrörlighet, förmåner etcetera.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2.

Pensionsredovisning

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1 som en del av uppföljningen av fullmäktiges föreskrifter om förvaltningen av pensionsmedel.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Information om löpande rapportering av måluppfyllelse saknas för de flesta verksamheter. Detta bör på ett tydligare sätt framgå av förvaltningsberättelsen. Utöver ekonomiska nyckeltal har uppföljning av fullmäktiges inriktningsmål och nämndernas mål presenterats. Sammantaget görs därför bedömningen att redovisningen av utfallet för god ekonomisk hushållning i ett verksamhetsperspektiv kan utvecklas. Hur kommunstyrelse och nämnder arbetar med styrning och uppföljning bör även beskrivas i förvaltningsberättelsen.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Under året har 43,2 mnkr investerats. Årets investeringar redovisas per projekt med årets utfall, budget samt avvikelse och summeras per verksamhet och nämnd.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar.

3.1.1.3. Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Nämndernas budgetavvikelse samt förändringen från avvikelsen i prognosen per sista juli redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd, mnkr	2016	Budget	Prognos	Budget-avvikelse	Prognos-avvikelse
Kommunfullmäktige	2 275	2 087	-132	-188	-56
Kommunstyrelse	71 949	80 204	1 174	8 255	7 081
Kultur- och utbildningsnämnd	190 256	190 635	1 100	379	-721
Socialnämnd	259 678	245 862	-12 570	-13 816	-1 246
Byggnadsnämnd	1 435	1 968	300	533	233
Summa nämnderna	525 593	520 756	-10 128	-4 837	5 291

Sedan prognosen som lämnades i juli har resultatet förbättrats med 5,2 mnkr. Största förändringen står kommunstyrelsen för. Sammantaget redovisar nämnderna ett underskott mot budget med 10,1 mnkr, största enskilda underskottet återfinns hos socialnämnden. Främsta orsakerna till underskottet anges till ett stort

antal placeringar på HVB hem samt att vakanser ersatts med inhyrd personal. hemvården.

3.1.2. *Balanskrav*

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning av om balanskravet har uppfyllts.

Avstämning av årets resultat enligt balanskravets bestämmelser har skett enligt 4 kapitlet i kommunal redovisningslag.

3.1.3. *God ekonomisk hushållning*

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som mycket god.

Vår samlade bedömning är att måluppfyllelsen för kommunfullmäktiges verksamhetsmål är svag. Kommunstyrelsen gör ingen bedömning.

Årsredovisningen i Melleruds kommun är upprättad utifrån kommunens styrmodell och utgår från perspektiven:

- Alltid sätta medborgaren i centrum
- Vara en offensiv kommun, som står för nytänkande, och som uppmuntrar till och stödjer kreativitet
- Erbjuder god livskvalitet
- Prioritera barnfamiljer och ungdomar
- Erbjuder företag gynnsamma förutsättningar för etablering och tillväxt

Under perspektivet "God ekonomisk hushållning" redovisas de finansiella målen och uppföljningen av dessa medan övriga perspektiv presenteras utifrån en uppföljning av de övergripande verksamhetsmålen som kommunfullmäktige fastställt.

3.1.3.1. **Finansiella mål**

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2016:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2016	Utfall 2016	Måluppfyllelse, kommunens bedömning
Kommunens resultat ska uppgå till 2 % av intäkterna från skatter och bidrag.	8 %	Målet har nåtts.
Investeringarna ska finansieras med egna medel.	Fullmäktige har godkänt ett avsteg från detta mål för 2016. Självfinansieringsgraden är 100 %* enligt årsredovisningen.	Målet har nåtts.

Låneskulden ska för den skattefinansierade verksamheten ej överstiga 10 tkr/inv.	6,2 tkr/inv.	Målet har nåtts.
Soliditeten ska vara positiv ink. ansvarsförbindelse.	9,9 %	Målet har nåtts.

3.1.3.2. Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har fastställt ett måldokument för 2016 innehållande ett antal inriktningsmål. Utifrån dessa mål har nämnderna tagit fram uppföljningsbara mål för budgetåret. Dessa mål beskrivs och utvärderas till viss del i årsredovisningen. Visionen framgår även i årsredovisningen.

Vi noterar att redovisningen av måluppfyllelsen har förbättrats sedan delårsrapporten, vi vill emellertid lägga tyngdpunkt vid att det inte görs en utvärdering av samtliga mål. Vi noterar att det görs en analys av måluppfyllelsen för vissa målsättningar, en förbättring jämfört med tidigare. Vår bedömning är att 52,5 % av nyckeltalen är uppfyllda. Kommunstyrelsen gör ingen samlad bedömning av måluppfyllelsen.

Något som bör förbättras är att det görs en faktisk utvärdering av fullmäktiges mål, dvs. att det fastställs hur utvärderingen ska genomföras. Vi noterar att nyckeltalen som redovisningen av måluppfyllelsen baserar sig på inte presenteras i årsredovisningen.

Vår samlade bedömning är att måluppfyllelsen är svag.

3.1.4. Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag och fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att nämndernas redovisningar i delvis innehåller redovisning av utfallet av årets verksamhet i förhållande till fastställda mål och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Vi noterar dock att samtliga mål och mått inte följs upp och att utfallet av samtliga mål inte redovisas. Vi noterar även att samtliga nämnder inte gör en bedömning av måluppfyllelsen för verksamhetsmålen.

Vi tycker att det är positivt att det görs en sammanställd bedömning av måluppfyllelsen för nämndernas verksamhet. I övrigt hänvisar vi till synpunkterna i avsnittet ovan.

Vi rekommenderar att man i utformandet av bokslutsansvisningar tydliggör kraven på redovisningen av målen för verksamheten som ett stöd för förvaltningarna.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat, med undantag för att kommunen inte tillämpar RKR rekommendation 11.4 Materiella anläggningstillgångar fullt ut. Det finns därmed osäkerhet i avskrivningarnas storlek.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år och prognos.

Resultaträkning	Utfall 2016	Utfall 2015	Budget 2016	Prognos 2016
Verksamhetens intäkter	231,7	182,1	159,5	201,2
Verksamhetens kostnader	-729,9	-655,3	-650	-703,1
Avskrivningar	-23,2	-21,4	-21	-22,8
Verksamhetens nettokostnader	-521,4	-494,6	-511,5	-524,7
Skatteintäkter	338,1	327	340,8	336,56
Generella statsbidrag och utjämning	231,7	187,3	189,3	231,5
<i>Summa skatter och statsbidrag</i>	<i>48,4</i>	<i>19,7</i>	<i>18,6</i>	<i>43,36</i>
Finansiella intäkter	0,6	0,47	0,76	0
Finansiella kostnader	-3,2	-3,4	-3,4	-2,4
Årets resultat	45,7	16,7	15,9	40,9

En analys av händelser, förändrade redovisningsprinciper och "opåverkbara" poster som haft väsentlig påverkan på *skillnaden* mellan åren redovisas nedan.

- Extra statsbidrag om 30,1 mnkr avseende flyktingmottagande erhöles år 2016. Verksamhetens kostnader ökar även dem till följd av kommunens mottagning av nyanlända.
- Räntekostnader om 3,4 mnkr redovisas år 2016. Kommunen arbetar med säkring mot ränteförändringar (derivat). En beskrivning av vilken påverkan säkringsinstrumenten har haft på kommunens resultaträkning redovisas bland tilläggsupplysningarna.

3.2.2. Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital, med undantag för att kommunen inte tillämpar RKR 11.4 materiella anläggningstillgångar fullt ut.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter. Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Kommunen har infört komponentavskrivning på investeringar som skett från och med 2014. Kommunen har inte infört komponentavskrivning avseende anläggningstillgångar anskaffade före 2014 och saknar införandeplan. Detta betyder att det finns osäkerhet i redovisningen av materiella anläggningstillgångar och avskrivningar.

Vår bedömning är att kommunens övergång till komponentavskrivning inte strider mot RKR:s normgivning eftersom den medger ett succesivt införande men att brist på införandeplan bedöms som otillfredsställande.

Bedömning av resultateffekten av övergång till komponentavskrivningar saknas och vi kan därmed inte bedöma om felet är betydande.

Avsättningar för pensioner redovisas i enlighet med bestämmelserna i den kommunala redovisningslagen vilket medför att pensionsförmåner intjänade före år 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse.

Vi har noterat vid vår granskning att det i vissa fall periodiserats riktade statsbidrag från Migrationsverket, vilket enligt vår bedömning inte är förenligt med god redovisningssed. Det finns därmed osäkerhet avseende värderingen av de i balansräkningen upptagna skulderna.

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL, med undantag för ovanstående noteringar.

3.2.3. Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar. Vi bedömer även att noter finns i tillräcklig omfattning.

Vi bedömer att överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Bedöm även om konsolideringen av underliggande enheter beskrivits på ett korrekt sätt och att olikheter i redovisningsprinciper mellan enheter beskrivits samt att effekten framgår.

3.2.5. Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

Följande rekommendationer har dock kommunen inte följt fullt ut:

RKR 11.4 Redovisning av materiella anläggningstillgångar	I huvudsak	Uppgift om nyttjandeperiod kan utvecklas ytterligare för att ge läsaren en bättre information.
--	------------	--

2017-03-09

Daniel Brandt

Lars Dahlin